

відповідне знання у виді законодавчих конструкцій і положень високого зразка. Вченими пишається університет, Харківщина, Батьківщина. Вони стоять на варті формування національної ідентичності, професіоналізму, а засвідчені знання спонукають молодь сумлінно вчитись, досягати висот мислення, перемагати. За час навчання у курсанта чи студента, слухача і читача неодмінно буде можливість поринути у атмосферу справжньої універсальної (енциклопедичної) освіти і науки завдяки лекціям та зустрічам, науково-практичним конференціям багатьох видатних професорів, викладачів університету.

Місто-герой Харків, славна Слобожанщина, інтелектуальна столиця України: – столиця юридичної освіти з центром Національної академії правових наук України у м. Харкові; – столиця поліцейської освіти, ХНУВС, як найдавніший заклад серед поліцейських вишів України. Харків і харків'яни впевнено тримають оборону нашої держави. Місто є своєрідним форпостом від загарбницьких цілей ворога. Харківщина – мала Батьківщина Г.С. Скороди та Г.Ф. Квітки-Основ'яненко, а також багатьох митців, науковців, три нобелівських лауреати – Ілля Мечников, Лев Ландау і Саймон Кузнець. Унікальне місто, яке підготувало для нашої держави велику когорту управлінців високого зразка і масштабу, завдяки славетній школі юриспруденції, психології, соціології, технічній освіті. Особливий дух та сакральна атмосфера харківської юридичної і поліцейської освіти безперечно накладає відбиток у формуванні свідомості Особистості.

Ольга Кубецька

кандидат економічних наук

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Верховенство права, поряд із демократією і правами людини, є однією з основ європейських правопорядків [1]. У багатьох дослідженнях, верховенство права пов'язується з економічним розвитком, а його відсутність зі стагнацією і занепадом [2].

Високий статус економічного та соціального розвитку суспільства неможливий без практичної реалізації принципу верховенства права як універсального регулятора всіх правовідносин. Основою високорозвиненої ринкової економіки є добросовісна конкуренція, транспарентність у прийнятті рішень, їх узгодження, рівнозначна відповідальність усіх суб'єктів перед законом і без будь-якої дискримінації, у тому числі і соціальної. Таким чином,

принцип верховенства права, як принцип справедливості, є невід'ємною складовою прогресивного розвитку держави, демократії, прав людини [4].

Розглянемо сутність та значення складових високорозвиненої ринкової економіки.

1. Добросовісна конкуренція. Поняття «добросовісна конкуренція» є оцінним, його визначення, на жаль, на національному рівні не закріплено в жодному нормативно-правовому акті.

Зокрема, відповідно до ст. 10 bis Конвенції, під недобросовісною конкуренцією розуміють будь-які дії, що суперечать звичаям, які склалися у промислових і торговельних справах. Крім того, у Конвенції наводяться такі дії, що підпадають під поняття «недобросовісна конкуренція» і мають бути заборонені:

– усі дії суб'єктів господарювання, що можуть незалежно від способу викликати змішування щодо підприємства, продуктів або промислової чи торговельної діяльності конкурента;

– дії, які призведуть до дискредитації підприємства, продуктів і промислової чи торговельної діяльності конкурента (наприклад, поширення неправдивих тверджень під час провадження своєї діяльності);

– введення громадськості в оману під час здійснення своєї комерційної діяльності шляхом зазначення чи твердження неправдивих положень щодо способу виготовлення, властивостей, придатності до застосування чи кількості товарів [3].

Добросовісна конкуренція являє собою форму взаємодії учасників конкурентного змагання, за якої суб'єкти господарювання під час здійснення господарської діяльності дотримуються чесних і добрих звичаїв, вимог добросовісності, розумності та справедливості, завдяки чому отримують переваги в конкурентній боротьбі, а споживачі мають можливість вільно вибирати товари (роботи, послуги) належної якості.

2. Транспарентність у прийнятті рішень. Транспарентність – засаднича властивість політичної влади, яка забезпечує розвиток демократії, громадянського суспільства шляхом відкритості дій різних гілок влади, процедур прийняття рішень та активізації громадянського контролю над діяльністю органів державної влади та управління, а такі поняття, як прозорість, відкритість, гласність є певними атрибутивними ознаками (характеристиками) транспарентності [5].

Транспарентність як соціальний феномен характеризує вплив інформації та медіа на механізми соціальної організації, стан поінформованості (наявність повного, достатнього та достовірного знання) щодо того чи іншого виду діяльності (її об'єктів чи результатів). Водночас існують побоювання, що надмірна відкритість соціальної системи збільшує можливості соціального конструювання контролю в різних сферах та соціальної деконструкції, унаслідок імплузії – взаємопроникнення та змішування структур, категорій та цінностей [6].

3. Рівнозначна відповідальність усіх суб'єктів перед законом. Принцип рівності передбачає чотири основні аспекти, які суттєво відрізняються один від одного, хоча і не є незалежними:

1) Рівна повага в межах певної схеми процесу ухвалення постанов — вимога виявляти рівну повагу до думки кожного.

2) Об'єктивне ставлення — вимога однакового розгляду однакових випадків.

3) Рівність розподілу — вимога отримання кожним рівної частки певного блага.

4) Рівність результату — вимога, згідно з якою індивіди після процедури розподілу повинні опинитися в однакових умовах.

Отже, у процесі господарської діяльності підприємств, функціонуванні державних інститутів, діяльності фізичних осіб – всі суб'єкти повинні утримуватися від дій, які заборонені, і дотримуватися правил.

---

1. EU, European Union. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. 2012. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012M%2FTXT> (дата звернення 10.08.2018).

2. Gowder P. Rule of Law in the Real World. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. P. 276.

3. Коментар до Закону України «Про національну безпеку України» / О.М. Кубецька, В.О. Лазарєв, О.В. Неклеса, Я.С. Палешко. Дніпро : ДДУВС, 2020. 72 с.

4. Резніков О., Вінгловська О. Принцип верховенства права і проблеми його забезпечення в Україні. URL : https://yurincom.com/legal_practice/analychna_yurysprudentsiia/pryntsyup-verkhovenstva-prava-i-problemy-joho-zabezpechennia-v-ukraini/

5. Транспарентність влади в контексті європейської інтеграції України : конспект лекції до короткотермінового семінару в системі підвищення кваліфікації кадрів. Уклад. Е. А. Афонін, О. В. Сушій. Київ : Вид-во НАДУ, 2010. 48 с.

6. Наливайко Л. Р., Романов М. Ю. Поняття транспарентності в світлі європейських цінностей. *Екологічне право*. 2016. № 1–2.

Ольга Кулініч

кандидат юридичних наук

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

В умовах триваючого воєнного конфлікту залишається гострою і актуальною проблема врегулювання проблем забезпечення прав, інтересів та потреб внутрішньо переміщених осіб. Правова основа механізму забезпечення прав і свобод цієї категорії осіб оперативно удосконалюється та